

Lägesrapport om sanering av Mätjärvi avstjälningsplats

Stadsutvecklingsnämnden 21.01.2025 § 7
3074/02.08.00/2024

Beredning och tilläggsuppgifter:
Samhällsplaneringschef Enni Flykt, enni.flykt@borga.fi

Historia

Avfall har deponerats på den tidigare avstjälningsplatsen Mätjärvi på båda sidorna av Gamla Helsingforsvägen på 1950- och 1960-talen, då området fungerade som stadens huvudsakliga avstjälningsplats. Området har senare genom en handling om markbyte, daterad den 9 juli 1981, övergått i den kyrkliga samfällighetens ägo.

Området i fråga ligger på ett grundvattenområde av klass I som heter Borgå och är viktigt för vattenförsörjningen, på ett grundvattenbildande område. Borgbackens vattentäkt, som fungerar som stadens reservvattentäkt, ligger på samma avrinningsområde.

Beredning

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland har 22.10.2013 med sitt beslut UUDELY/801/07.00/2010 med stöd av 84 § i miljöskyddslagen meddelat Borgå stad en föreskrift om att den tidigare avstjälningsplatsen Mätjärvi i Borgå bör saneras till ett sådant tillstånd att den inte medför fara eller olägenhet för miljön eller risk för förorening av grundvattnet. En ansökan om miljötillstånd för sanering av den tidigare avstjälningsplatsen Mätjärvi och en ändamålsenlig saneringsplan ska lämnas till Regionförvaltningsverket i Södra Finland för behandling senast tre månader efter det att beslutet har vunnit laga kraft. Föreskriften skulle iakttas vid vite på 30 000 euro.

Borgå stadsstyrelse överklagade beslutet till både förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen och yrkade att besluten upphävs och att Borgå kyrkliga samfällighet i egenskap av områdets ägare och innehavare föreläggs att vidta åtgärder för att förebygga fara eller olägenhet för miljön. I förvaltningsdomstolens avgörande upphävdes inte det tidigare beslutet eftersom man i rättspraxis har kunnat anse att det är kommunen i egenskap av huvudman för avstjälningsplatsen som är särskilt ansvarig för att utreda omfattningen och saneringsbehovet av den tidigare avstjälningsplatsen (bilaga Högsta förvaltningsdomstolens beslut 17.8.2016).

Borgå stad lämnade 27.2.2017 in en ansökan om miljötillstånd samt en saneringsplan till Regionförvaltningsverket i Södra Finland; ansökan baserar sig på undersökningar av mark, grundvatten och provpumpningar. Miljötillståndet beviljades 2.8.2019 i enlighet med ansökan. Enligt beslutets första bestämmelse bör avstjälningsplatsen saneras. Saneringen får genomföras genom isolering enligt ansökan, men Borgå stad måste ha markägarens

skriftliga samtycke. Under beredningen ledde förhandlingarna med markägaren inte till att markägaren skulle ha godkänt en isoleringsplan enligt beslutet, varför Borgå stad 17.6.2022 köpte markområdet för avstjälningsplatsen av Borgå kyrkliga samfällighet till ett pris på 181 134 €. Därefter avstyckades området för upplag av avfall till en egen fastighet (fastighetskod 638-484-3-7).

Efter det att området hade övergått i stadens ägo inleddes byggplaneringen. I byggplaneringsskedet beviljade Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ett understöd på 40 658,90 euro för ytterligare undersökningar och planering under moment 420351061 (Främjande av vatten- och miljövård) och 38057624 (Sanering av förorenade områden) i statsbudgeten. Dessutom inleddes förhandlingar för att hela området kunde saneras i form av statligt avfallshanteringsarbete (Lag om stödjande av sanering av förorenade områden 246/2019). Ett nytt system för statligt stöd infördes 1.1.2020 för att stödja kartläggning och sanering av förorenade områden. De projekt kring avfallshanteringsarbete som inletts senast 31.12.2019 kommer att slutföras i enlighet med avtalet om avfallshanteringsarbete. Under förhandlingarna lyckades man hitta uppgifter på grund av vilka man kunde anse att saneringen av Mätjärvi avstjälningsplats hade ingått i förteckningen över objekt före lagändringen. I enlighet med utlåtandet 15.3.2023 ansågs Borgå stad ha lämnat ett förslag om sanering av objektet i form av statligt avfallshanteringsarbete till NTM-centralen i Nyland, eftersom NTM-centralen i Nyland 14.9.2011 har inrättat diarierna UUDELY/808/07.00/2011 och UUDELY/809/07.00/2011 över ärendet gällande avfallshanteringsarbete.

Det statliga avfallshanteringsarbetet överfördes år 2016 till NTM-centralen i Birkaland för att genomföras centraliserat. På basis av utlåtandet föreslog NTM-centralen i Birkaland för Miljöministeriet att B-området (området på Näsebackens sida vid Gamla Helsingforsvägen) skulle nämnas som objekt i budgeten för 2025, men Orpos regering beviljade inte finansiering för specificerade projekt på samma sätt som tidigare regeringar. NTM-centralen i Birkaland lyckades dock finansiera projektet under ett allmänt moment för sanering av förorenad mark. Under beredningen av upphandlingen ingicks ett samarbetsavtal mellan NTM-centralen i Birkaland och staden om beredningen av upphandlingen och slutförandet av byggnadsplanerna för tiden 1.6.2024–31.12.2024 (den totala kostnaden uppskattas uppgå till 60 000 €, moms 0 %) så att NTM-centralens andel av kostnaderna är 50 % (moms 0 %) och stadens andel av kostnaderna är 50 % (moms 0 %).

Upphandling av saneringsentreprenad

Konkurrensutsättningen av saneringsentreprenaden inleds i januari 2025. NTM-centralen i Birkaland är byggherre för entreprenaden och staden är samarbetspartner. För den egentliga saneringen har ett avtal ingåtts om statligt avfallshanteringsarbete (19.12.2024). Enligt avtalet uppskattas den totala kostnaden för arbetet år 2025 uppgå till ■■■■■ euro, som inte innehåller mervärdesskatt. Statens finansieringsandel är högst 1 000 000 euro, som inte innehåller

mervärdesskatt. Borgå stads andel är [REDACTED] euro, som inte innehåller mervärdesskatt.

Om de faktiska kostnaderna exklusive mervärdesskatt underskrider den uppskattade totala kostnaden, fördelas kostnaderna mellan avtalsparterna i förhållande till andelarna: staten 30 % och samarbetsparten 70 %. Om de faktiska kostnaderna exklusive mervärdesskatt överskrider den uppskattade totala kostnaden, ansvarar samarbetsparten för de överskridande kostnaderna. Enligt avtalet ansvarar staden för finansiering [REDACTED] kostnader som överskrider kostnadskalkylen, förordnande av en person som övervakar genomförandet av arbetet, kontroll av miljön efter slutgranskningen av arbetet samt anskaffande av behövliga tillstånd. Byggandet beviljades bygglov 31.1.2024. Stadens andel av utgifterna finansieras med tidigare gjorda avsättningar. Efter konkurrensutsättningen får man ett entreprenadpris för saneringen, och resultatet av konkurrensutsättningen kommer att tas upp i stadsutvecklingsnämnden i början av år 2025. Saneringen blir klar år 2025, men entreprenadtiden kommer att pågå fram till år 2026 i fråga om det slutförande arbetet.

Beredningen av saneringen av avstjälningsplatsen har inletts åren 2023–2024 genom att flytta stomvattenledningen bort från avfallsupplaget. Man har också byggt en avloppsledning för att pumpa ut det vatten som finns inne i avstjälningsplatsen, och för att leda rent ytvatten har man byggt dagvattenledningar och öppnat diken.

Bilagor

Högsta förvaltningsdomstolens beslut 17.8.2016

Avtal om statligt avfallshanteringsarbete 19.12.2024

Avstjälningsplatserna B–D i Mätjärvi, kostnadskalkyl enligt grupper 18.12.2024

Kaupunkikehitysjohtaja

Läget antecknas för kännedom.

Beslut

Stadsutvecklingsnämnden antecknade ärendena för kännedom.

Ingenjören för kollektivtrafik Matias Leinonen lämnade mötet under behandlingen av paragraf 7 kl. 17.52.

Ekonomiexpert Riku Muurinen lämnade mötet efter behandlingen av paragraf 7 kl. 17.59.